

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 16/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. J., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. R. Z., S., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 14 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 2 a ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a) a d) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 2/2010 a jeho uznesením z 9. júna 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. J. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2011 doručená sťažnosť M. J., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. Z., S., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 14

a čl. 152 ods. 4 ústavy a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 2 a ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a) a d) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 2/2010 a jeho uznesením z 9. júna 2011.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK 1 Tš 1/2005 zo 6. júna 2006 uznaný za vinného v bode 1 z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. i) a j) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. augusta 2003 (ďalej len „Trestný zákon“), v bode 2 z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c), i) a j) Trestného zákona a v bode 3 z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c), i) a j) Trestného zákona, za čo mu bol podľa § 219 ods. 2, § 35 ods. 1 a § 29 ods. 3 Trestného zákona uložený úhrnný výnimočný trest odňatia slobody na doživotie, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona zaradený do III. nápravno výchovnej skupiny.

Proti označenému rozsudku špeciálneho súdu sa odvolal sťažovateľ, ako aj ďalší obvinení; o týchto odvolaniach rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Toš 45/2006 zo 7. decembra 2006 tak, že ich zamietol.

Proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože podľa neho vo veci konal a rozhodol nepríslušný súd, a to špeciálny súd, a podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, lebo bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu v prípravnom konaní a v konaní vedenom na špeciálnom súde a toto pochybenie nebolo napravené v konaní o odvolaní na najvyššom súde.

O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 Tdo V 2/2010 z 9. júna 2011 tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Dňa 10. 09. 2004 bola prokurátorom Krajskej prokuratúry v Trenčíne podaná na Krajský súd v Prešove na moju osobu obžaloba (trestná vec obv. Mgr. P. G. a spol.) za trestný čin vraždy v spolupáchateľstve, trestný čin sprenevery a legalizácie príjmu z trestnej činnosti v spolupáchateľstve.

Dňa 14. 10. 2004 Krajský súd v Prešove uznesením postúpil túto celú vec v zmysle podanej obžaloby na prejednanie Špeciálnemu súdu v Pezinku ako súdu vecne príslušnému v tejto veci konať a rozhodnúť.

Voči uvedenému rozhodnutiu Krajského súdu som ja, ako aj krajský prokurátor s odôvodnením podal sťažnosť. Dňa 19. 01. 2005 NS SR o týchto sťažnostiach svojim uznesením sp. zn. 4To 101/2004 mal rozhodnúť, no podľa môjho názoru bezvýsledne, pretože o tejto sťažnosti, ktorá smerovala aj proti nezákonnému postúpeniu vecí v podstate nerozhodol.

Dovolací NS SR vo svojom uznesení o zamietnutí dovolania sp. zn. 1 Tdo V 2/2010 konštatoval, že takýto postup vo veci, pokiaľ bola táto Krajským súdom Prešov, v spojení s rozhodnutím NS SR, ktorý rozhodoval o sťažnosti KS Prešov o postúpení vecí, postúpená na prejednanie Špeciálnemu súdu bol správny, s čím sa nemôžem stotožniť.“

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na § 2 ods. 1, § 141, § 175, § 176 ods. 2, § 177, § 180 a § 190 Trestného poriadku (účinného do 31. decembra 2005) a následne uvádza:

«Na základe vyššie uvedených ustanovení, s poukazom na túto vec, mal byť teda zo zákona postup podľa § 191 Tr. poriadku v spojení s § 188 ods. 1 písm. e) k trestnému činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, pretože aj na základe zákonných ustanovení, je možné obžalobu podať len pre skutok, pre ktorý sa obvinenie vznieslo (§ 163 Tr. poriadku) a v zmysle § 195 Tr. poriadku a s ním súvisiace procesné úkony mal KS v Prešove rozhodnúť, či je daná zo zákona právomoc (§ 15 a Tr. poriadku) Špeciálneho súdu v mojej veci konať k uvedenému trestnému činu.

KS v Prešove bez akýchkoľvek zákonných dôvodov svojvoľne a nezákonne určil právomoc ŠS v Pezinku v tejto veci konať a ŠS v Pezinku si túto vec aj nezákonne prisvojil. Navyiac v zmysle § 188 ods. 4 proti rozhodnutiu podľa ods. 1 písm. a) až f) podľa ods. 2 a 3 môže prokurátor a obvinený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Keďže KS v Prešove rozhodol podľa môjho názoru nezákonne, pretože neprípustným a svojvoľným rozhodnutím určil právomoc ŠS v zmysle § 188 ods.1 písm. a) podal som na toto nezákonné rozhodnutie sťažnosť. Z tých istých dôvodov podal sťažnosť aj krajský prokurátor a tiež uvedené uznesenie napadol.

NS SR túto moju sťažnosť zamietol ako nedôvodnú, no domnievam sa, že uvedené rozhodnutie NS SR z procesného hľadiska ani nespĺňalo kogentné ustanovenie § 134 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku, ktoré obsahuje náležitosti každého rozhodnutia uznesenia, čiže aj uznesenia NS SR sp. zn. 4 To 101/2004 zo dňa 19. 01. 2005, v ktorom NS SR vôbec nerozhodol vo výrokovej časti o sťažnosti krajského prokurátora o danej príslušnosti vôbec konať v mojej trestnej veci ŠS.

Na základe uvedeného sa domnievam, že dané uznesenie KS Prešov do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť, pretože tak ako som už uvádzal v zmysle § 188 ods. 4 sťažnosť prokurátora má odkladný účinok.

S poukazom na § 2 Tr. zákona ods. 1 tak ako som už uviedol nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený ináč než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon. Takýmto konaním došlo k odsúdeniu mojej osoby „nezákonným“ súdom v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, ktorý zakladá princíp, že nikto nemôže byť odňatý jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon, o to viac, takéto odsúdenie zásadne poznačilo môj ďalší život.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza:

„V tomto konaní bolo taktiež zasiahnuté do môjho práva na obhajobu, pretože sa domnievam, že môj vtedajší obhajca JUDr. M. M. nevyužil riadne oprávnenia a neplnil si riadne povinnosti vyplývajúce z ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. poriadku účinného do 31. 12. 2005 a taktiež konal v rozpore s ustanovením § 38 ods. 2 uvedeného Tr. poriadku, keď ako spoločný obhajca v jednej trestnej veci obhajoval dvoch obvinených (aj obvineného J. L.) napriek tomu, že naše záujmy si odporovali.

Keď som sa o uvedenej skutočnosti dozvedel, požiadal som príslušných vyšetrovateľov pplk. JUDr. B. a mjr. Mgr. J., Ing. Jozefa L., aby mi zabezpečili ustanovenie iného obhajcu. Tieto skutočnosti mali objasniť títo vyšetrovatelia, ktorých som žiadal

opakovane vypočúť. Navyiac kolíziu záujmov môže potvrdiť aj to, že vyšetrovatelia mi prostredníctvom sudcu zabezpečili iného obhajcu.

K porušeniu môjho práva na obhajobu v konaní vedenom pred ŠS v Pezinku došlo tým, že nebolo vyhovené mojím návrhom na doplnenie dokazovania výsluchom vyšetrovateľov, ktorí by preukázali uvedené skutočnosti.

Zároveň poukazujem na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290 z 20. 05. 2009, aj podľa zriadenie Špeciálneho súdu ako takého nebolo v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, čo podľa mňa ešte viac umocňuje záver, že v trestnej veci konal a rozhodoval nepríslušný súd.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod. sp. zn. 1TdoV 2/2010 zo dňa 09. 06. 2011 zamietnutím dovolania sťažovateľa porušil právo M. J... uvedené v čl. 13, v nadväznosti na čl. 5 ods. 2, ods. 4 písm. c) a d) a čl. 6 ods.1, ods. 3 písm. a) a d) Dohovoru... v nadväznosti na čl. 12 ods. 1, čl. 14, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 1, čl. 152 ods. 4... Ústavy Slovenskej republiky.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1TdoV 2/2010 zo dňa 09. 06. 2011 a vec sa vracia späť na ďalšie konanie.

M. J. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť jeho zástupcovi do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnú neopodstatnenosť návrhu ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných

porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ v petite sťažnosti uvádza, že k porušeniu označených základných práv a článkov ústavy a práv podľa dohovoru došlo „*zamietnutím dovolania sťažovateľa*“, a navrhuje, aby ústavný súd nálezom zrušil „*rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1TdoV 2/2010 zo dňa 09. 06. 2011*“. K sťažnosti priložil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 2/2010 z 9. júna 2011, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa. V odôvodnení svojej sťažnosti viackrát sťažovateľ poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 2/2010 z 9. júna 2011. Z týchto dôvodov považuje ústavný súd označenie namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu v petite sťažnosti ako „*rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1TdoV 2/2010 zo dňa 09. 06. 2011*“ za zrejmu nesprávnosť s tým, že správne označenie namietaného rozhodnutia v tomto petite má znieť „*uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 TdoV 2/2010 zo dňa 09. 06. 2011*“.

Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy, porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 14 a čl. 152 ods. 4 ústavy a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 2 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a) a d) a čl. 13 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 2/2010 a jeho uznesením z 9. júna 2011.

Najvyšší súd namietaným uznesením z 9. júna 2011 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa. V odôvodnení uznesenia sa v prvom rade vysporiadal s dovolacou námietkou sťažovateľa, podľa ktorej vo veci mal rozhodnúť nepríslušný súd, pričom uviedol:

„V prvom rade treba uviesť, že neobstojí dovolací dôvod uvádzaný obvineným, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, lebo samotné zriadenie Špeciálneho súdu v Pezinku nebolo v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, o čom rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. 290 z 20. mája 2009. Konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré ustanovenia zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu sú v rozpore s dotknutými článkami Ústavy Slovenskej republiky, nie je samo osebe podkladom pre dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por., že vo veci rozhodol nepríslušný súd. Otázku vecnej a miestnej príslušnosti je nutné riešiť z hľadiska existujúcich, platných a účinných ustanovení zákona v čase rozhodovania a nie v intenciách neskoršej právnej úpravy, resp. právneho stavu vzniknutého v dôsledku nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Z tohto pohľadu nemožno sa stotožniť ani s argumentáciou obvineného, že keď Ústavný súd Slovenskej republiky na jednej strane síce vylúčil, že by právoplatné rozsudky Špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní do dňa straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry boli na základe jeho nálezu dotknuté dôvodom na obnovu konania podľa ustanovení Trestného poriadku, dovolanie však je možné podať, lebo na druhej strane Ústavný súd ani nevylúčil ani nespochybnil podanie dovolania pre tento dôvod, teda pre samotný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky o neústavnosti ustanovení zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL ÚS 178/08 z 20. mája 2009, na základe ktorého dňom jeho uverejnenia v Zbierku zákonov Slovenskej republiky stratili účinnosť ustanovenia právnych predpisov, ktorých nesúlad s Ústavou Slovenskej republiky vyslovil Ústavný súd SR v bode 1 uvedeného nálezu má vo vzťahu k preskúmaným právnym predpisom účinky ex nunc, teda od momentu nadobudnutia jeho účinnosti do budúcnosti.

Právne dôsledky rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa článku 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky vo vzťahu k existujúcim individuálnym právnym aktom upravuje § 41b zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Podľa tohto ustanovenia, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa článku 125 Ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Uvedené ustanovenie možno aplikovať iba na prípady, keď bol právoplatný, ale ešte nevykonaný rozsudok v trestnom konaní vydaný na základe bezprostrednej aplikácie právneho predpisu, ktorý stratil účinnosť podľa článku 125 ods. 3 Ústavy. Musí ísť o taký právny predpis, ktorý vytvára priamy hmotnoprávny základ súdneho rozhodnutia. O takú situáciu v danom prípade nešlo. Rozhodnutia prvostupňového súdu i odvolacieho súdu boli vydané oveľa skôr, než sa vôbec začalo konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade niektorých ustanovení zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu s Ústavou Slovenskej republiky. Otázka príslušnosti súdu, teda ktorý z viacerých existujúcich súdov je vecne a miestne príslušný, resp. do ktorého pôsobnosti patrilo rozhodnúť v predmetnej veci bola vyriešená v rámci sporu o príslušnosť rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe platných a účinných ustanovení Trestného poriadku a ich aplikáciou nemohlo dôjsť k priamemu hmotnoprávnemu dopadu na porušenie základného práva obvineného na spravodlivý proces.

Ústavný súd v Náleze č. 290/2009 Z. z. v jeho bode 3. priamo vylúčil možnosť aplikácie § 41b zákona č. 38/1993 Z. z. na právoplatné, ale nevykonané rozsudky Špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní do dňa straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu. Tým dal Ústavný súd SR jasne najavo, že pokiaľ v konaní pred Špeciálnym súdom SR sa postupovalo podľa dovtedy (teda do účinnosti uvedeného Nálezu) platných a účinných právnych predpisov, nemôže byť iba samotná skutočnosť nadobudnutia účinnosti tohto nálezu dôvodom na spochybňovanie celého konania a predpisov, podľa ktorých sa dovtedy rozhodovalo. Musela by byť zistená existencia priamej príčinnej súvislosti medzi aplikáciou neústavnej procesnej normy a zásahom do základných práv obvineného.

Vzhľadom na nevyhnutnosť uplatňovania právnej zásady, že pokiaľ niektorá právna norma nižšej právnej sily nebola vyhlásená Ústavným súdom Slovenskej republiky za rozpornú s Ústavou, teda protiústavnú, treba vychádzať z prezumpcie ústavnosti takej normy. V danom prípade Špeciálny súd neaplikoval žiadnu normu, ktorá by bola vyhlásená ako protiústavná. Vo veci konal a rozhodoval Špeciálny súd podľa rovnakých hmotnoprávných a procesných predpisov ako ostatné súdy v trestných veciach. Preto argumentácia obvineného, že vo veci rozhodoval Špeciálny súd nespĺňa kritérium dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. o rozhodovaní vo veci nepríslušným súdom.

Vonkoncom nie je opodstatnená ani argumentácia obvineného, s poukazom na § 222 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, že po podaní obžaloby na Krajský súd v Prešove mal najprv tento súd vykonať hlavné pojednávanie a až potom, na základe výsledkov dokazovania, pokiaľ by zistil, že na prejednanie veci nie je príslušný, mal možnosť postupovať podľa ustanovenia § 222 ods. 1 uvedeného Trestného poriadku.

Dovolací Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že procesný postup vo veci, pokiaľ bola táto Krajským súdom v Prešove, v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval o sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu o postúpení veci, postúpená na prejednanie Špeciálnemu súdu, úplne zodpovedala zneniu v tom čase účinného Trestného poriadku a konštantnej judikatúre. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, vo svojom, teraz dovolaním napadnutom uznesení, sp. zn. I Toš 45/2006, sa správne vyrovnal aj s tou odvolacou námietkou obvineného M. J. a primerane vysvetlil, prečo v tej súvislosti došlo iba k zamietnutiu sťažnosti obvineného Ing. J. M., ktorý namietal postúpenie veci krajským súdom Špeciálnemu súdu a prečo o sťažnosti prokurátora, ktorý tiež namietal ako bod I. výroku uznesenia krajského súdu o postúpení veci, tak aj bod II. toho istého uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o väzbách obvinených, bolo rozhodnuté zmenou výroku o väzbe, ako o opodstatnenej sťažnosti, ale tým zároveň bolo rozhodnuté o celej sťažnosti. Preto sa nemožno stotožniť s tvrdením obvineného, že Špeciálny súd si svojvoľne, nezákonne osvojil právomoc konať v predmetnej veci. Dňom rozhodnutia Najvyššieho súdu slovenskej republiky o sťažnostiach smerujúcich proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove o postúpení veci Špeciálnemu súdu sa tento výrok stal právoplatným a vykonateľným a Špeciálny súd musel vo veci konať. To zároveň ale

neznamenal, že by nemohol dospieť po úplnom vykonaní dokazovania a po vyhodnotení všetkých dôkazov jednotlivo i súhrnne spôsobom predpokladaným v ustanovení § 2 ods. 6 Tr. por. podľa svojho vnútorného presvedčenia k inému záveru o právnej kvalifikácii skutku, než ako naznačil Krajský súd v Prešove, ktorú možnosť nevylúčil ani Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúci o sťažnostiach proti rozhodnutiu o postúpení veci.

K danej otázke je treba uviesť na správnu mieru, že v zmysle ustanovení § 188 ods. 1 písm. a) Tr. por. a § 222 ods. 1 Tr. por. účinného v čase, keď sa o príslušnosti súdov rozhodovalo, platil opačný princíp než aký teraz predostiera obvinený vo svojom dovolaní.

Obvinený má pravdu v tom, že na postúpenie veci podľa § 222 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, teraz ide o ustanovenie § 280 ods. 1 Tr. por. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, nestačí iba záver o možnosti iného právneho posúdenia skutku ako trestného činu, na ktorého prejednanie nie je príslušný. Na hlavnom pojednávaní musí byť s istotou urobený jasný a jednoznačný záver, že skutok je iným trestným činom, než ako ho posudzovala obžaloba a to takým, na ktorého prejednanie je príslušný iný súd a v takom prípade nielen môže ale musí dôjsť k postúpeniu veci. V predmetnej veci však Krajský súd v Prešove nerozhodoval na hlavnom pojednávaní. Rozhodoval pri predbežnom prejednaní obžaloby, kde bol viazaný len vlastným zistením o svojej vecnej nepríslušnosti, na podklade skutkov uvedených v obžalobe a dovedy nazhromaždených a v spise zadokumentovaných dôkazov.

Pri rozhodovaní súdu o postúpení veci v štádiu predbežného prerokovania obžaloby z dôvodu iného právneho posúdenia žalovaného skutku ako ho posudzovala obžaloba, nie je však možné nezvratne uzatvárať skutkové zistenia a tieto nezvratne subsumovať pod niektorú skutkovú podstatu osobitnej časti Trestného zákona, pretože také závery je možné robiť len po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní za aktívnej účasti procesných strán, pri dodržiavaní základných zásad trestného konania, najmä zásady priamosti, ústnosti a bezprostrednosti. To ale neznamená, že pri predbežnom prejednaní obžaloby, si nemá súd urobiť vlastný úsudok o tom, aká právna kvalifikácia skutku na podklade obžaloby a nazhromaždených dôkazov by podľa jeho názoru mala prichádzať do úvahy, pretože právnou kvalifikáciou skutku uvedenou v obžalobe nie je súd viazaný.

Ak skutok by podľa názoru súdu po preskúmaní obžaloby, resp. jej predbežnom prejednaní, mal byť posúdený ako iný trestný čin a to taký, na ktorého prejednanie nie je

príslušný, potom je namieste postúpenie veci príslušnému súdu, lebo súd, ktorý dospeje ešte pred nariadením hlavného pojednávania k záveru, že nie je na prejednanie veci príslušný, nemôže vo veci nariadovať hlavné pojednávanie. Preto sa prednostne musel uplatniť postup podľa § 188 ods. 1 písm. a) Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, resp. po nadobudnutí účinnosti nového Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. sa uplatňujú ustanovenia § 241 ods. 1 písm. a), po preskúmaní obžaloby, resp. § 244 ods. 1 písm. a) Tr. por., po predbežnom prejednaní obžaloby. Inak by tieto ustanovenia Trestného poriadku, ako aj ďalšie s nimi súvisiace, boli nadbytočné a prakticky nepoužiteľné. Pritom práve nimi sa má zabrániť tomu, aby vo veci začal konať na hlavnom pojednávaní súd, ktorý nie je vecne alebo miestne príslušný.

Ak dospeje súd pri predbežnom prejednaní obžaloby k záveru, že dôkazy nazhromaždené v prípravnom konaní dávajú podklad na možnosť posúdenia skutku uvedeného v obžalobnom návrhu ako trestného činu, o ktorom mu neprislúcha konať, ale že na to je príslušný iný súd, potom je namieste postúpenie veci tomuto súdu. Na rozdiel od postúpenia veci podľa § 222 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 pri postupe podľa § 188 ods. 1. písm. a) uvedeného Trestného poriadku postačoval záver súdu o dôvodnej možnosti, teda určitého stupňa pravdepodobnosti, posúdenia žalovaného skutku ako trestného činu, o ktorom je príslušný konať iný súd. Záver tohto súdu, ktorý vec postupoval inému súdu, však nemohol byť definitívne nemenný. Súd, ktorému bola vec postúpená ako príslušnému, totiž tiež nie je viazaný právnou kvalifikáciou skutku uvedenou v obžalobe, ale ani v rozhodnutí toho súdu, ktorý mu vec postúpil, čo záleží od výsledkov ním vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní a vyhodnotenia dôkazov týmto súdom. Preto pokiaľ sa v rozhodnutí Najvyššieho súdu slovenskej republiky, sp. zn. 4 To 101/2004, na základe ktorého bola v konečnom dôsledku vec postúpená Špeciálnemu súdu, konštatovalo, že na podklade nazhromaždených dôkazov nie je vylúčená možnosť posúdenia skutkov v obžalobe aj ako trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. účinného v čase spáchania žalovaných skutkov a konania obvinených ako členov zločineckej skupiny, bolo to v súlade s ustanovením § 188 ods. 1 písm. a) vtedy účinného Trestného poriadku a vyššie uvedenými zásadami i judikatúrou najvyššieho súdu týkajúcou sa postúpenia veci príslušnému súdu.

Dovolací súd preto nezisťuje dôvod dovolania obvineného M. J. podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por.“

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia uviedol:

„K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., o ktorý opiera svoje dovolanie obvinený M. J. treba uviesť, že takýto dovolací dôvod je daný len vtedy, ak zásadným spôsobom došlo k porušeniu práva na obhajobu, pričom pod pojmom zásadné porušenie práva na obhajobu treba rozumieť nie spôsob obhajoby ale zásadné porušenie ustanovení zákona o povinnej obhajobe, teda tých ustanovení Trestného poriadku, ktoré ukladajú orgánom činným v trestnom konaní a súdu zabezpečiť ustanovenie obhajcu obvinenému v prípadoch povinnej obhajoby, ak si obhajcu nezvolí sám obvinený alebo ak mu ho nezvolí iná v prospech neho na to oprávnená osoba. Ak by došlo k takej situácii, že obvinený nemal po určitú dobu v trestnom konaní obhajcu, v ktorom ho musel mať, lebo si sám alebo iná oprávnená osoba mu nezvolili obhajcu a nebol mu súdom ani ustanovený a napriek tomu by sa vykonávali dôkazy alebo iné úkony trestného konania smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia vo veci, potom by išlo o zásadné porušenie práva na obhajobu.

U obvineného M. J. taká situácia nenastala. Obvinený M. J. nenamietal tú skutočnosť, že obhajcu nemal, alebo že by jeho obhajca sa nemohol zúčastniť vykonávaných úkonov trestného konania, ale v podstate namietal spôsob obhajoby, že spoločný obhajca, ktorého mal zvoleného on i obvinený J. L. a to JUDr. M. M., hoci došlo medzi obvinenými ku kolízii záujmov, nesplnil si svoju povinnosť v zmysle § 21 písm. a) zák. č. 586/2003 Z. z. a neodmietol jeho obhajobu pre kolíziu záujmov týchto dvoch obvinených.

K zásadnému porušeniu práva na obhajobu obvineného M. J. nedošlo. Podstata dokazovania sa vykonávala pred súdom na hlavnom pojednávaní, kde v plnej miere boli zabezpečené obhajovacie práva obvineného. Ale ani v prípravnom konaní k takému zásadnému porušeniu obhajovacích práv obvineného nedošlo.

Zodpovedá síce obsahu spisového materiálu skutočnosť, že po určitú relatívne krátku dobu počas vyšetrovania v prípravnom konaní mali obvinení J. L. a M. J. toho istého obhajcu JUDr. M. M. Došlo k tomu tak, že najprv sa voči týmto obvineným a ďalším viedlo

samostatné trestné stíhanie len pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), b), ods. 5 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 a v tomto konaní si obaja obvinení ako M. J. tak aj J. L. zvolili toho istého obhajcu JUDr. M. M., obvinený M. J. 2. októbra 2003 všeobecnou plnou mocou vo všetkých právnych veciach a konkrétne vo veci vedenej pre uvedený trestný čin sprenevery vedenej na oddelení vyšetrovania sekcie justičnej polície PZ v B. pod sp. zn. ČVS: VKE-14/OVOZTČ-BB-2002, po vznesení obvinenia aj M. J. uznesením dňa 9. decembra 2002, splnomocnením zo dňa 12. decembra 2002 pre JUDr. M. M. si zvolil tohto obhajcu a obvinený J. L. 12. decembra 2002 tiež splnomocnil na svoju obhajobu v tejto veci obhajcu JUDr. M. M.

Keď došlo neskôr postupne k vznášaniu obvinení pre ďalšie skutky kvalifikované ako trestné činy vraždy, obvinený M. J. najprv sa vyjadroval, že si chce zvoliť toho istého obhajcu JUDr. M. M., ale nezvolil si ho až neskôr uviedol, že chce aby mu bol obhajca ustanovený, ale nie iný pre kolíziu záujmov, ale preto, že nemá dostatok finančných prostriedkov na svoju obhajobu. Tak mu bol ustanovený i v ďalších veciach vedených samostatne obhajca JUDr. M. M. Podobne postupoval aj obvinený J. L. vo veci samostatne vedenej pre trestný čin vraždy týkajúcej sa poškodeného A. B. Treba poznamenať, že v čase keď došlo najprv k zvoleniu a potom k ustanovovaniu obhajcu JUDr. M. M. pre obvineného M. J. nebola ešte známa táto kolízna situácia, ako ju popisoval v dovolaní obvinený M. J. Zo spisového materiálu navyše vyplýva, že k nej došlo neskôr než uvádzal obvinený. Spočívala v tom, že po spojení vecí na spoločné konanie pri výsluchu dňa 27. mája 2003 ako obvinený pre iné skutky nie pre vraždu poškodeného Š. H., z ktorej on obvinený nebol, vypovedal obvinený J. L. o skutočnostiach týkajúcich sa vraždy tohto poškodeného, o ktorých sa dozvedel od iných osôb, aj obvinených, a nepriamo usvedčoval obvineného M. J. K spojeniu všetkých vecí na spoločné konanie došlo uznesením vyšetrovateľa oddelenia vyšetrovania Odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti v B. uznesením z 24. apríla 2003, sp. zn. ČVS: VKE-14/OVOZTČ-BB-2002.

Na základe listu obvineného M. J. zo dňa 24. júla 2003 a aj listu obhajcu JUDr. M. M., ktorým sám požiadal o oslobodenie spod obhajoby obvineného M. J., došlo opatrením sudkyne Okresného súdu v Trenčíne zo 7. augusta 2003, sp. zn. 2 TP 831/2003, podľa § 40 Tr. por. k oslobodeniu ustanoveného obhajcu JUDr. M. M. od povinnosti obhajovať obvineného M. J. Keďže si obvinený iného obhajcu v tom čase nezvolil, na žiadosť

vyšetrovateľa zo dňa 12. augusta 2003 bol opatrením sudkyne Okresného súdu v Trenčíne z 15. augusta 2003, sp. zn. 3 Tp 900/2003, ustanovený obvinenému M. J. obhajca JUDr. M. A. Následne si však obvinený M. J. už sám zvolil obhajkyňu JUDr. V. F. splnomocnením zo dňa 4. septembra 2003, ktorá ho obhajovala podstatnú časť prípravného konania a v počiatočných fázach konania pred súdom, a to až do dňa 22. júla 2005 kedy oznámila Špeciálnemu súdu v Pezinku, že ukončila obhajobu obvineného M. J.

V nadväznosti na to, keďže si v konaní pred súdom obvinený M. J. obhajcu nezvolil, bola mu opatrením Špeciálneho súdu v Pezinku z 3. augusta 2005 ustanovená najprv obhajkyňa JUDr. M. J., ktorá však pre zistenie kolízie záujmov tohto obvineného s ďalším obvineným F. B., ktorého tiež obhajovala, bola oslobodená z povinnosti obhajovania obvineného M. J. a opatrením Špeciálneho súdu v Pezinku zo 16. augusta 2005 bol obvinenému M. J. ustanovený obhajca JUDr. P. V. a ďalším opatrením z tohto dňa podľa § 40a ods. 1 Tr. por. náhradný obhajca JUDr. M. C. Obhajca JUDr. P. V. obhajoval obvineného M. J. počas celého konania pred Špeciálnym súdom i pred odvolacím Najvyšším súdom slovenskej republiky.

Čo je v danej súvislosti podstatné pre posúdenie, či došlo v predmetnom trestnom konaní k závažnému porušeniu práva obvineného na obhajobu, je to, že v tom čase, po spojení vecí v prípravnom konaní na spoločné konanie, až do výmeny obhajcu obvineného M. J., o ktorú sám žiadal 24. júla 2003, neboli vykonávané podstatné dôkazy smerujúce k meritórnemu ukončeniu vecí v prípravnom konaní, pretože podstatná časť tohto dokazovania po spojení vecí na spoločné konanie sa uskutočnila v podstate až v čase od septembra 2003, keď už obhajca JUDr. M. M. neobhajoval obvineného M. J. a či už jeho nový obhajca JUDr. M. A. alebo JUDr. V. F. mali možnosť zúčastniť sa vykonávania jednotlivých úkonov prípravného konania a najmä obhajkyňa JUDr. V. F. aktívne vykonávala obhajobu tohto obvineného až po začatie konania pred Špeciálnym súdom. V ďalšom konaní, pokiaľ išlo o vykonávanie obhajovacích práv obvineného M. J. prostredníctvom obhajcu JUDr. P. V., nedošlo podľa zistenia dovolacieho súdu k žiadnemu porušeniu práv na obhajobu.

Za vyššie uvedeníých okolností nemožno považovať za porušenie tohto práva na obhajobu ani to čo uvádza obvinený, že nebolo vyhovené jeho návrhu na doplnenie

dokazovania výsluchom svedkov, menovaných vyšetrovateľov, k otázke jeho žiadosti o výmenu obhajcu, keď už zo spisového materiálu bolo zrejmé, že k tomu došlo.

Tým, že došlo na hlavnom pojednávaní Špeciálneho súdu dňa 12. decembra 2005 uznesením podľa § 23 ods. 1 Tr. por. k vylúčeniu veci pre skutok v bode 1) obžaloby pre trestný čin sprenevery týkajúci sa aj obvineného M. J. a v bode 5) obžaloby týkajúci sa len obvinených Mgr. P. G. a JUDr. M. H. pre trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, nedošlo k porušeniu práva obvineného M. J. na obhajobu. Vylúčenie veci zo spoločného konania podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 bolo možné za účelom urýchlenia konania pre ešte závažnejšie trestné činy, ktorými boli viacnásobné trestné činy vraždy, pričom neobstojí dovolacia námietka obvineného, že by tak bolo zabránené zisťovaniu a dokazovaniu motívu pre ktorý k vraždám došlo a už vonkoncom sa v tomto smere neobmedzovala obhajoba obvineného M. J. Zo spisového materiálu, z obsahu zápisníc o hlavnom pojednávaní pred Špeciálnym súdom a napokon i z jeho rozhodnutia a dovolaním napadnutého rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nielen z odôvodnenia, ale i zo znenia samotných skutkových viet v jednotlivých bodoch je zrejmá dôkazmi ustálená motivácia konania tohto obvineného v spojení s ďalšími.

V tejto spojitosti však treba podotknúť, že zisťovanie a ustálenie motivácie konania obvineného zakladajúceho trestný čin je otázkou skutkovou a pre otázky skutkové nemožno sa dovolávať proti právoplatnému rozhodnutiu, a to ani okľukou cez tvrdenie o porušení obhajovacích práv v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., lebo to nedovoľuje ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Preto ani námietku obvineného, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu tým, že zastavením trestného stíhania podľa § 172 ods. 2 písm. a) Tr. por., pokiaľ išlo o skutok v bode 1) obžaloby, nemal možnosť dostatočne sa brániť proti takto zistenému motívu nemožno považovať za relevantnú z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Navyše išlo už o konanie a rozhodnutie v inej trestnej veci, ktoré nemôže dovolací súd preskúmavať na základe dovolania podaného proti teraz napadnutému uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci neboli naplnené obvineným uplatňované dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) a c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného M. J. odmietol. “

Základom sťažovateľovej sťažnosti je nesúhlas s právnym názorom, ktorý najvyšší súd vyslovil v namietanom uznesení z 9. júna 2011, pričom v zásade namieta, že dôvody, ktoré uviedol v dovolaní, boli relevantné dovolacie dôvody, preto najvyšší súd rozhodol nesprávne, ak dovolanie odmietol.

Ústavný súd uvádza, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu, ak všeobecný súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

V danej veci ústavný súd predovšetkým konštatuje, že dovolanie ako jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Už samotný inštitút dovolania ako mimoriadny opravný prostriedok opodstatňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom. Preto vo všeobecnosti platí, že selektívne posudzovanie existencie dovolacích dôvodov nepredstavuje odopretie opravného prostriedku v trestnom konaní podľa čl. 13 dohovoru. Z dohovoru nevyplýva povinnosť, aby bolo zabezpečených viac opravných prostriedkov. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v trestnom súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Slovenská republika nemusí mať v súvislosti s dohovorom žiadnu tretiu inštanciu trestného súdnictva. Môže ju mať preto (argumentum ad maiori a minus) zriadenú len na korekcie zákonodarcom ustanovených chýb pri realizovaní trestnej represie (podobne I. ÚS 402/08, IV. ÚS 294/2010).

Dovolanie sťažovateľa bolo založené na tvrdení, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, čo je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ako aj na tvrdení o porušení jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ dovolanie odôvodnil tým, že vo veci konal a rozhodol nepríslušný súd – teda špeciálny súd. Rovnako tak namietal, že jeho právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom vzhľadom na to, že jeho obhajca JUDr. M. obhajoval aj spoluobvineného napriek tomu, že ich záujmy si odporovali.

Podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd a podľa písm. c) ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu z 9. júna 2011 dospel k týmto relevantným čiastkovým záverom:

V prvej časti odôvodnenia sa najvyšší súd zaoberal účinkami nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 na rozhodnutia špeciálneho súdu v jednotlivých trestných veciach. Poukázal na to, že predmetný nález ústavného súdu má vo vzťahu k preskúmaným právnym predpisom účinky *ex nunc* a nepredstavuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Uviedol tiež, že právoplatné rozsudky špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní do dňa straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 458/2003 Z. z.“) nie sú výlučne na podklade tohto nálezu dotknuté možnosťou obnovy konania podľa Trestného poriadku. Ustanovenie § 41b zákona o ústavnom súde je potrebné aplikovať tak, že dôvod na obnovu konania vzniká, ak právoplatný a nevykonaný rozsudok v trestnom konaní bol vydaný na základe bezprostrednej aplikácie právneho predpisu, ktorý stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy a ktorý tvoril priamy hmotnoprávny základ súdneho rozhodnutia. V prerokúvanej

veci nešlo o taký prípad z dôvodu, že zákon č. 458/2003 Z. z. v zásade riešil otázku príslušnosti konkrétneho súdu, ktorá bola vyriešená v rámci sporu o príslušnosť rozhodnutím najvyššieho súdu. Navyše, rozhodnutia špeciálneho súdu a odvolacieho súdu boli vydané oveľa skôr, ako začalo konanie o súlade. Poukázal na to, že špeciálny súd v predmetnej veci neaplikoval právnu normu, o ktorej by bolo rozhodnuté, že je protiústavná, s tým, že vo veci konal a rozhodoval podľa rovnakých hmotnoprávných a procesných právnych noriem ako ostatné súdy v trestných veciach.

Najvyšší súd následne konštatoval, že postúpenie veci krajským súdom bolo v súlade s § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pričom nebolo nevyhnutné postupovať podľa § 222 ods. 1 Trestného poriadku. Tým, že konajúci súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe, môže si urobiť úsudok o právnej kvalifikácii skutku aj pri predbežnom prerokovaní obžaloby, a to len na základe dovtedy získaných a predložených podkladov, s tým, že tento záver nemusí byť jednoznačný, stačí aj len možnosť odlišnej právnej kvalifikácie. V prípade postupu podľa § 222 Trestného poriadku by tento záver musel byť jednoznačný. Ak konajúci súd je už pri predbežnom prerokovaní obžaloby toho názoru, že skutok by mal byť posúdený ako iný trestný čin, na ktorého prerokovanie nie je príslušný, je účelné postúpiť predmetnú vec hneď bez nariadenia a vykonania hlavného pojednávania, pričom tento postup umožňuje aplikácia § 188 ods. 1 Trestného poriadku. Súd, ktorému bola vec postúpená, však nie je viazaný právnou kvalifikáciou skutku súdom, ktorý vec postúpil, a tiež ani právnou kvalifikáciou v obžalobe, pretože tento si na podklade vykonaného dokazovania a hodnotenia dôkazov môže a musí urobiť vlastný právny názor. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že nie je opodstatnená dovolacia námietka sťažovateľa, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, preto nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vysvetlil najvyšší súd podmienky jeho aplikovateľnosti, pričom uviedol, že pri tomto dovolacom dôvode nejde o spôsob obhajoby, ale o to, či orgány činné v trestnom konaní zabezpečili ustanovenie obhajcu obvinenému, ktorý ho musel mať a sám alebo prostredníctvom iných osôb si ne zvolil obhajcu, a či vykonávali dôkazy alebo iné procesné

úkony smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia v čase, keď obvinený nemal obhajcu. Najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ nenamietal to, že by obhajcu nemal alebo že by sa jeho obhajca nemohol zúčastniť vykonávaných úkonov trestného konania, ale namietal spôsob obhajoby, teda to, že jeho obhajca si nesplnil povinnosť podľa § 21 písm. a) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) a neodmietol jeho obhajobu pre kolíziu záujmov s obvineným J. L. Najvyšší súd na základe spisového materiálu podrobne opísal priebeh a dôvody toho, že JUDr. M. obhajoval oboch obvinených spočiatku v samostatných trestných konaniach, ktoré boli neskôr spojené. Uviedol, že táto kolízia trvala relatívne krátku dobu s tým, že počas podstatnej časti prípravného konania a následne trestného konania súdneho bol sťažovateľ riadne obhajovaný obhajcom, ktorý mu bol ustanovený alebo ktorého si zvolil. Poukázal tiež na to, že v rozhodnom čase sa v prípravnom konaní nevykonávali podstatné dôkazy smerujúce k meritórnemu ukončeniu veci s tým, že podstatná časť dokazovania sa uskutočnila v podstate až od septembra 2003, keď sťažovateľa obhajovali postupne JUDr. A., JUDr. F. a JUDr. V. Najvyšší súd nepovažoval za porušenie práva na obhajobu ani to, že nebolo vyhovené návrhu sťažovateľa na vypočutie vyšetrovateľov k predmetnej veci, pretože tieto skutočnosti bolo možné zistiť priamo zo spisového materiálu bez potreby svedeckých výpovedí.

Vylúčenie veci pre skutok v bode 1 obžaloby pre trestný čin sprenevery, ktorý sa týkal aj sťažovateľa, a pre skutok v bode 5 podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku podľa najvyššieho súdu nijako nemohlo obmedziť obhajobu sťažovateľa a zisťovanie motívu vrážd, preto ani v tomto smere nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to aj z dôvodu, že nepriamo sa tak otvára riešenie skutkových otázok, ktoré nemôžu byť predmetom konania o dovolaní.

V napadnutom uznesení najvyšší súd interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 371 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku] a vo vzťahu k nej posúdil relevantnosť jednotlivých argumentačných námietok sťažovateľa. Na základe náležitého odôvodnenia najvyšší súd vylúčil danosť naplnenia

dovolacích dôvodov podľa citovaných ustanovení Trestného poriadku a rozhodol o odmietnutí dovolania.

Vo vzťahu k odmietnutiu dovolania podaného podľa § 371 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku je nutné zdôrazniť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, ktorými je podľa dovolateľa opodstatnená existencia niektorého zákonom ustanoveného dôvodu dovolania, musí i vecne zodpovedať niektorému zákonom ustanovenému dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, a preto je potrebné chápať tieto dôvody dovolania materiálne, nestačí na nich len formálne poukázať v podanom dovolaní, aby bolo zadosťučinené § 374 (obsah dovolania) Trestného poriadku.

Konštatovanie o nesplnení uvedených dovolacích dôvodov bolo založené na racionálnom, podrobnom, a teda ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu predstavuje dostatočný základ na jeho výrok, pretože sa opiera o náležité vysvetlenie právnej úvahy a vyčerpávajúcu odpoveď poskytnutú sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu, na ktorej tento založil svoje rozhodnutie. Ústavný súd tak považuje odôvodnenia jeho rozhodnutia za akceptovateľné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu tohto základného práva došlo konaním a rozhodovaním špeciálneho súdu v namietanom konaní s tým, že najvyšší súd ako odvolací súd, prípadne ako dovolací súd toto pochybenie nenapravil. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 9. júna 2011, v ktorom sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal s procesným postupom krajského súdu a špeciálneho súdu a tiež s účinkami nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009, na základe čoho dospel k záveru, že nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovateľ

v sťažnosti neuvádza ďalšie dôvody (napr. týkajúce sa spôsobu pridelenia veci konkrétnemu senátu špeciálneho súdu a pod.), ktoré by bolo možné hodnotiť ako relevantné vo vzťahu k uplatnenej námietke porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a ktoré by opodstatňovali čo i len predpoklad porušenia tohto základného práva.

Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Najvyšší súd ako mimoriadna opravná inštancia sa dovolaním sťažovateľa zaoberal v súlade s ustanoveniami relevantnej právnej úpravy a napadnuté rozhodnutie, ako aj jemu predchádzajúci postup druhostupňového súdu preskúmal a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Obsahom práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru nie je totiž automaticky nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal predstave sťažovateľa (m. m. III. ÚS 51/08).

Sťažovateľ v sťažnosti neuviedol také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, prípadne práv podľa čl. 5 ods. 2 a čl. 6 ods. 3 písm. a) a d) dohovoru.

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 14 ústavy postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 9. júna 2011, ústavný súd konštatuje, že neexistuje príčinná súvislosť medzi namietaným porušením uvedeného článku ústavy a postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 9. júna 2011.

Sťažovateľ tiež tvrdí, že postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením došlo aj k porušeniu čl. 12 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že čl. 12 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy majú charakter ústavných princípov, resp. všeobecných interpretačných pravidiel, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto

konania je rozhodovanie o namietanom porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z ústavy a kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 12 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o namietanom porušení niektorého základného práva alebo slobody, po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, by nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 12 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

Na základe týchto skutočností, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o takej vecnej súvislosti medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 9. júna 2011 a namietaným porušením jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy, porušením čl. 12 ods. 1, čl. 14 a čl. 152 ods. 4 ústavy a porušením práv podľa čl. 5 ods. 2 a ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a) a d) a čl. 13 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2013